

ՎԻՍՄԱՄ ՍԱՐԴՈՅԱՆ

Խորհուրդներ ամերիկացի ճանապարհորդին

Իմ Մելիք քեռին Ֆրեզնոյից Նյու Յորք իր առաջին ճամփորդության էր ելնելու, և ուղևորվելուց առաջ նրա Կարո քեռին, իհարկե, եկավ, նստեց ու նկարագրեց ճանապարհի դժվարությունները:

Գնացք ես բարձրացել, վագոնում ես, ասաց ծերունին, ապահով մի տեղ ես ընտրում ու նստում, դեսուդեն չես նայում, եղա՞վ:

Եղավ, սրբ, ասաց Մելիք քեռիս:

Գնացքը դեռ նոր է շարժվել՝ երթուղայինի համազգեստով երկու մարդ են մոտենում ու տոմս են հարցնում: Բանի տեղ չես դնում, թողնում անցնում են: Ուրեմն հասկացան, որ իրենց իսկությունը գիտես: Խաբեբա են, գնացքի սպասավոր չեն:

Բայց ե՞ս ինչպես հասկացա՝ որ խաբեբա են:

Շենց մոտեցան ու հարցրին՝ դու հասկացար, դու միամիտ երեխա չես:

Լավ, սրբ:

Քսան մղոն արդեն անցել ես, եղա՞վ, տեսքից բարի մի երիտասարդ մոտենում ու քեզ սիգարետ է մեկնում: Չես վերցնում, «ծխող չես», չես ծխում: Սիգարետի մեջ թմրախոտ է:

Այո, սրբ:

Գնացիր վագոն-ռեստորան. հենց դռների մեջ մի շատ սիրունատես ու թարմ արարած իբր թե պատահաբար դիպչում, քեզ համարյա թե փաթաթվում ու հետո շփոթվում, ժպտում ու հազար ներողություն է խնդրում: Այդ բուպեին նա հմայիչ է, քեզ խելքահան է արել, ուզում ես քո ստերիսը լինի: Չի՛ կարելի: Քո այդ դավաճան խռովքը ճնշում ու քեզ համար ճաշելու ես գնում: Այդ կինը խարդախ կին է:

Ինչ է՞, հարցրեց Մելիք քեռիս:

Լի՛րբ է, լի՛րբ, բղավեց ծերունին: Մտել ես ռեստորան, ճաշում ես: Մի մոռացիր, որ ախորժեղի ուտելիք ես պատվիրել: Ռեստորանը լեփ-լեցուն է, և այդ կինը իբր թե պատահաբար քո սեղանակիցն է. մի՛ նայիր աչքերին, գլուխդ կախ քո ուտելիքին կաց, հետդ, ահա ուզում է խոսել՝ խուլ ես, չես լսում:

Հասկացա, սրբ:

Խուլ ես, իր երգեցիկ ծվվոցը չեմ լսում, պոկվելու միակ միջոցը խլանալն է:

Ինչի՞ց պոկվելու:

Թակարդից, ասաց ծերունին: Ես ճամփորդել եմ ու գիտեմ կանանց թակարդից:

Այո, սրբ:

Ուրեմն այս մասին՝ էլ վերջ:

Այո, սրբ:

Էլ խոսք չլինի, վերջ: Ես կյանք եմ ապրել ու գիտեմ, ես հացի կարոտ չեմ քաշել ու աչքս ուրիշի ունեցածին չեմ զգել: Ես յոթ ժառանգ եմ մեծացրել: Ես հող ունեմ, այգի, ծառեր, փող ու անասուն: Ամեն ինչ աշխատանքով ու կամաց-կամաց է լինում, չի կարելի հանկարծ գտնել ու ասել՝ գտա:

Իհարկե, սրբ:

Ռեստորանից քո տեղին դառնալիս հայտնվեցիր ծխարանում, թղթախաղն այնտեղ տաքացել է: Քառասունհինգ-հիսսուն տարու երեք մարդ թուղթ են խաղում, մատներին իբր թե թանկարժեք քարերով փայլուն մատանիներ են: Քեզ բարեկամարար ողջունեցին ու մեջները քեզ համար տեղ բացեցին: Անգլերեն չես հասկանում. «Չեմ հասկանում անգլերեն»:

Այո, սրբ:

Այսքան բան:

Անշափ շնորհակալ եմ, ասաց Մելիք քեռիս:

Եվս մի կարևոր խորհուրդ, պատվիրեց ծերունին. գիշերը, երբ քնելու լինես՝ փողը գրպանիցդ հանիր ու կոշիկիդ մեջ դիր: Կոշիկը դիր բարձիդ տակ ու գիշերը գլուխդ բարձից մի կտրիր: Աչքդ փակ քնած ձևացիր, բայց հանկարծ չքնես:

Լավ, սրբ:

Այսքան բան, քեզ բարի ճամփա:

Կարո քեռին գնաց, և իմ Մելիք քեռին մյուս օրը գնացքով ուղևորվեց ամբողջ Ամերիկայի մյուս ծայրը՝ Նյու Յորք: Այն, որ երկաթուղայինի համազգեստով երկու խաբեբա էին լինելու՝ գնացքի սպասավորներ էին եղել, թմրախտով սիգարետ առաջարկող երիտասարդը չէր երևացել, խարդախ հմայուհու տեղը ռեստորանում այդպես էլ ոչ մի կին չէր հայտնվել, և ծխարանում էլ ոչ ծխող էր եղել ու ոչ էլ տաք թղթախաղ: Գիշերը խեղճ Մելիք քեռիս փողը խցկել էր կոշիկի մեջ, կոշիկը՝ բարձի տակ և գլուխն էլ պինդ դրել բարձին ու մինչև լուսաբաց աչք չէր փակել, բայց մյուս օրը իր կարգը ինքն էր խառնել:

Մյուս օրը ինքն էր սիգարետ մեկնել մի երիտասարդի և սա վերցրել էր շնորհակալությամբ, վագոն-ռեստորանում ընթրողների մեջ ինքն էր նստել գեղեցիկ կնոջ սեղանին, ծխարանում ինքն էր սկսել ու տաքացրել թղթախաղը և մինչև Նյու Յորք հասնելը ինքը ծանոթացել բոլոր ուղևորների հետ և գնացքում բոլորը մեկատմեկ բարեկամացել էին իրեն: Իսկ Օհայո քաղաքով անցնելիս՝ սիգարետը հաճույքով ընդունած երիտասարդը, ինքը՝ Մելիք քեռիս, և պարմանի

երկու օրիորդ քառյակ կազմած միաբերան «Վոբոշյան բլուզ» էին երգել:

Փառահեղ ճամփորդություն էր եղել:

Երբ այս Մելիքը վերադարձավ Նյու Յորքից, իր Կարո քեռին տեսության եկավ:

Տեսքդ հիանալի է, քրոջ տղա, ասաց, երևի թե իմ խորհուրդներով ես շարժվել, այո՞:

Միայն խորհուրդներով, ասաց Մելիք քեռիս:

Ծերունին հայացքը հեռու հորիզոններին հառեց.

Ես գոհ եմ, որ կյանքիս փորձը մեկին պետք եկավ: